

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Β.ΑΙΓΑΙΟΥ
1^ο ΠΕΚΕΣ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ

Ταχ. Διεύθυνση : Μούρα 10
Ταχ. Κώδικας : 81132 – Μυτιλήνη
Πληροφορίες : Ε. Αναγνώστου
Τηλέφωνο : 22510-41536
email: 1pekes@vaigaiou.pde.sch.gr

Μυτιλήνη 13 Απριλίου 2020

Αρ. Πρωτ.: 137
ΠΡΟΣ: Εκπαιδευτικούς κλάδου ΠΕ02
(μέσω της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Λέσβου και των
διευθυντών των σχολείων που
υπηρετούν)

Θέμα: « Προτάσεις αξιοποίησης των διαδραστικών σχολικών εγχειριδίων»

Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

Επειδή οι μαθητές μας βρίσκονται εδώ και ένα μήνα περίπου μακριά από τη σχολική τάξη και τις παρέες τους, είναι βέβαιο πως έρχονται καθημερινά σε επαφή με καταστάσεις, που πιθανόν να τους προκαλούν αρνητικά συναισθήματα, όπως άγχος, αβεβαιότητα, πίεση, ακόμα και θυμό. Θεωρώ, συνεπώς, ότι η πρόκληση της εφαρμογής της Τηλεκπαίδευσης πρέπει να γίνεται με βήματα προσεκτικά και σταθερά, για να μην επιβαρύνουμε άθελά μας την ψυχική υγεία των μαθητών μας. Μαθαίνουμε και εμείς (άλλοι λιγότερο και άλλοι περισσότερο) μαζί με τους μαθητές μας τη φιλοσοφία και τη μεθοδολογία της Τηλεκπαίδευσης και προσπαθούμε να ανταποκριθούμε καλύτερα και αποδοτικότερα σ' αυτή την πρωτόγνωρη διαδικασία με γνώμονα πάντοτε την ευσυνειδησία μας. Πλουτίζουμε καθημερινά τις γνώσεις και τις δεξιότητές μας και επιχειρούμε να περιορίσουμε ή να παρακάμψουμε τις όποιες αδυναμίες του συστήματος και τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την αλόγιστη χρήση του διαδικτύου.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, σας προτείνω την αξιοποίηση δραστηριοτήτων ή ασκήσεων, που είναι αναρτημένες στα διαδραστικά σχολικά εγχειρίδια των φιλολογικών μαθημάτων.

Είναι βέβαια γνωστό σε σας ότι στον ιστότοπο <http://ebooks.edu.gr/new/> βρίσκονται αναρτημένα ψηφιακά όλα τα σχολικά βιβλία μαθητή και εκπαιδευτικού, ταξινομημένα ανά υλικό, μάθημα και τάξη. Επιλέγοντας την ταξινόμηση ανά υλικό (αλλά και τις άλλες δύο ταξινομήσεις, ανά μαθητή και τάξη) οδηγούμαστε στην επιλογή των διαδραστικών σχολικών βιβλίων ανά μάθημα και τάξη. Αφού στη συνέχεια επιλέξουμε το μάθημα που μας ενδιαφέρει, θα εμφανιστεί στο πάνω δεξί μέρος της οθόνης ένα εικονίδιο, με το οποίο αναζητούμε τα περιεχόμενα του συγκεκριμένου βιβλίου. Έτσι, πατώντας το βελάκι οδηγούμαστε στην ενότητα ή στο κεφάλαιο που επιθυμούμε να μεταβούμε. Εκεί θα περιηγηθούμε, για να εντοπίσουμε μια σειρά από δραστηριότητες και

ασκήσεις, με τις οποίες καλούνται να ασχοληθούν οι μαθητές.

Νομίζω ότι η επιλογή των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων πρέπει να γίνει με τα εξής κριτήρια: α)ανάλογα με το βαθμό της σπουδαιότητας/χρησιμότητάς τους, β)ανάλογα με την ποσότητα ή τον όγκο τους, γ)ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας τους, αφού βέβαια λάβουμε υπόψη το ηλικιακό, αλλά και το νοητικό επίπεδο των μαθητών μας, και δ)ανάλογα με το βαθμό της ελκυστικότητάς τους.

Θα επιμείνω στο τελευταίο κριτήριο, επειδή θεωρώ ότι ο βαθμός της ελκυστικότητας των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων, που θα επιλέξουμε να δώσουμε στους μαθητές μας, θα κρίνει και το τελικό αποτέλεσμα.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του ενιαίου με τη Νεοελληνική Λογοτεχνία μαθήματος στη Γ΄ Λυκείου, «ο γλωσσικός γραμματισμός δεν εκλαμβάνεται ως σύνολο ουδέτερων και αποσπασματικών ικανοτήτων γραφής, ανάγνωσης και κειμενικής οργάνωσης, αλλά συνδέεται με το ενδιαφέρον για κοινωνική συμμετοχή, με στόχο τη διαμόρφωση σχέσεων ανάμεσα στα άτομα και το κοινωνικό, πολιτικό, φυσικό και τεχνολογικό περιβάλλον τους, εντός του οποίου αισθάνονται, σκέπτονται, δρουν και αλληλεπιδρούν».

Υπό την έννοια αυτή και υπό τις παρούσες συνθήκες, θεωρώ ότι οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις που δίνουμε στους μαθητές μας, είναι καλό να περιστρέφονται γύρω από τον παραπάνω άξονα, ώστε να είναι περισσότερο ελκυστικές στους μαθητές μας.

Τέτοιες είδους ασκήσεις υπάρχουν στα διαδραστικά σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος των τάξεων Γυμνασίου και Λυκείου. Π.χ. από τις ασκήσεις που προτείνονται στην Ενότητα 3 Κεφ. Ε (Πολυτροπικότητα) του διαδραστικού σχολικού εγχειριδίου του μαθήματος της Α΄ Γυμνασίου θα πρότεινα να αποσταλεί στους μαθητές η άσκηση 2 του «Διαβάζω και γράφω», προσαρμοσμένη ίσως στο μέσο μαθησιακό επίπεδο της τάξης μας: «Βρείτε φωτογραφίες γράψτε τα αντίστοιχα κείμενα...». (<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/346/2305.8805/>)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του ενιαίου με τη Νεοελληνική Γλώσσα μαθήματος στην Γ΄ Λυκείου, «η επικαιροποιημένη ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου αποτελεί μια ερμηνευτική πρακτική, που επιτρέπει στους/στις αναγνώστες/τριες –μαθητές/τριες να διαλέγονται με τα κείμενα μέσα από τους δικούς τους προϋδεασμούς, συνειρμούς και αναχρονισμούς».

Υπό την έννοια αυτή και υπό τις παρούσες συνθήκες, θεωρώ ότι οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις που δίνουμε στους μαθητές μας μπορούν να περιστρέφονται γύρω από τον παραπάνω άξονα, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές μας να αυτενεργήσουν και να δώσουν μια ανάλογη, αλλά γιατί όχι και μια διαφορετική ερμηνεία κάποιων στίχων ενός ποιήματος ή χωρίων ενός πεζού λογοτεχνικού κειμένου.

Τέτοιες είδους ασκήσεις δεν υπάρχουν πολλές στα διαδραστικά σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος των τάξεων Γυμνασίου και Λυκείου. Μπορούμε όμως ορισμένες από αυτές να τις εμπλουτίσουμε ή και να τις διασκευάσουμε. Π.χ. από τις ασκήσεις που προτείνονται στο διαδραστικό σχολικό εγχειρίδιο του μαθήματος της Β΄ Λυκείου για το

διήγημα «Τοπίο» του Στράτη Μυριβήλη, θα επέλεγα την άσκηση 4 : «Να εξηγήσετε τη φράση που βρίσκεται στο τέλος...» και μάλιστα θα την εμπλουτίζα ως εξής: «Να εντάξετε τη φράση σ' ένα κείμενο 2-3 παραγράφων ή στίχων, που να απηχεί τις δικές σας ανάγκες, σκέψεις ή όνειρα».

(<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3564,14905/>)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος στο Γυμνάσιο, στόχος, μεταξύ των άλλων, είναι «να σχηματίσουν οι μαθητές μέσα από την κριτική θεώρηση των κειμένων μια εικόνα για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο και να επιχειρήσουν να διερευνήσουν πώς συνδέεται η εικόνα αυτή με την εικόνα που έχουν για το σύγχρονο ελληνικό και δυτικοευρωπαϊκό πολιτισμό».

Υπό την έννοια αυτή και υπό τις παρούσες συνθήκες, θεωρώ ότι οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις που δίνουμε στους μαθητές μας μπορούν να περιστρέφονται γύρω από τον παραπάνω άξονα, ώστε να τους δίνεται η δυνατότητα να επικαιροποιήσουν τις αξίες του αρχαίου κόσμου, να τις συγκρίνουν με τις αξίες της εποχής μας και να συνειδητοποιήσουν τη διαχρονικότητά τους.

Τέτοιες είδους ασκήσεις υπάρχουν στα διαδραστικά σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος των τάξεων του Γυμνασίου. Π.χ. από τις ασκήσεις που προτείνονται στους στίχους της 3^{ης} ενότητας (α109-173) του διαδραστικού σχολικού εγχειριδίου του μαθήματος της Α΄ Γυμνασίου «Ομηρικά έπη. Οδύσσεια» θα πρότεινα να αποσταλεί στους μαθητές η άσκηση Γ6γ, προσαρμοσμένη ίσως στο μέσο μαθησιακό επίπεδο της τάξης μας: «Η φιλοξενία στην καθημερινή ζωή...».

(<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A115/461/3018,12204/>)

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος στην Γ΄ Λυκείου, «η εκμάθηση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας δεν είναι μια αυτόνομη μαθησιακή διαδικασία, ούτε έχει μόνο γλωσσικό προσανατολισμό· βρίσκει το πλήρες της νόημα, όταν προσφέρει, κατά το δυνατόν, άμεση πρόσβαση στον λόγο των Αρχαίων Ελλήνων».

Υπό την έννοια αυτή και υπό τις παρούσες συνθήκες, θεωρώ ότι οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις που δίνουμε στους μαθητές μας μπορούν να περιστρέφονται γύρω από τον παραπάνω άξονα, ώστε να δίνεται η δυνατότητα να ασκηθούν παράλληλα τόσο στην εκμάθηση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας όσο και με τις διαχρονικές αξίες του αρχαίας Ελλάδας.

Τέτοιες είδους ασκήσεις υπάρχουν στα διαδραστικά σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος των τάξεων Γυμνασίου και Λυκείου. Π.χ. από τις ασκήσεις που προτείνονται στους στίχους της 4^{ης} ενότητας (Τα πλεονεκτήματα της ειρήνης) του διαδραστικού σχολικού εγχειριδίου του μαθήματος της Γ΄ Γυμνασίου «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα» θα πρότεινα να αποσταλεί στους μαθητές η άσκηση 2 των ερωτήσεων κατανόησης («ποια είναι η ευεργετική επίδραση....») και μια ή δυο από τις προτεινόμενες ερωτήσεις γραμματικής ή συντακτικού.

(<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C106/502/3268,13326/>)

ΙΣΤΟΡΙΑ

Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος στην Α΄ και Β΄ Λυκείου, «η ιστορική σκέψη είναι πρωτίστως κριτική σκέψη. Κριτική σκέψη δεν είναι, όπως ενδεχομένως πιστεύεται, ο αυθαίρετος και περιστασιακός σχολιασμός προσώπων, γεγονότων ή θεσμών του ιστορικού παρελθόντος ή του παρόντος. Κριτική σκέψη είναι η δομική ολοκλήρωση και ο συνδυασμός νοητικών και ψυχολογικών δεξιοτήτων που είναι δυνατό να καλλιεργηθούν στο μάθημα της Ιστορίας. Τέτοιες δεξιότητες είναι η αναλυτική και συνθετική ικανότητα, η επιχειρηματολογία, η τεκμηρίωση, η διακρίβωση της αιτιότητας που συνδέει τα ιστορικά γεγονότα μεταξύ τους, η αποκάλυψη των αξιών και των κινήτρων που καθοδήγησαν τη δράση ατόμων και ομάδων, η κατανόηση της ιστορικότητας των γεγονότων και των φαινομένων, η πολυσήμαντη ιστορική ενσυναίσθηση».

Επίσης, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος στο Γυμνάσιο, οι στόχοι του μαθήματος, όπως η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, μπορεί να επιτευχθούν, μεταξύ των άλλων και με την «αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού (εικόνες, ταινίες, παρουσιάσεις, κείμενα, διαδίκτυο) με παραδείγματα του τρόπου έρευνας και μελέτης πηγών διαφορετικού είδους (αρχαιολογική ανασκαφή, μελέτη και ερμηνεία υλικών καταλοίπων, ιστορική διερεύνηση πηγών, ιστορική ερμηνεία)».

Σύμφωνα με τα παραπάνω και υπό τις παρούσες συνθήκες, θεωρώ ότι οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις που δίνουμε στους μαθητές μας μπορούν να στοχεύουν στην καλλιέργεια της κριτικής τους σκέψης και στη διαμόρφωση μιας υγιούς εθνικής συνείδησης.

Τέτοιες είδους ασκήσεις υπάρχουν στα διαδραστικά σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος των τάξεων Γυμνασίου και Λυκείου. Π.χ. από τις δραστηριότητες που προτείνονται στην ενότητα 4.7. (Η άλωση της Κωνσταντινούπολης) του διαδραστικού σχολικού εγχειριδίου του μαθήματος της Β΄ Λυκείου, η παρακολούθηση του σχετικού ντοκιμαντέρ του National Geographic (ολόκληρου ή αποσπάσματος) μπορεί να μας οδηγήσει σε πλήθος ερωτήσεων, που θα κινητοποιήσουν την κριτική σκέψη των μαθητών.

(<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B131/756/4973,22668/>)

Θα πρότεινα οι μαθητές, αφού παρακολουθήσουν μέρος του αναρτημένου στο youtube ντοκιμαντέρ (ή και ολόκληρο για όσους το επιθυμούν), να αξιολογήσουν τα σχόλια των θεατών που είναι αναρτημένα. Συγκεκριμένα, θα ζητούσα από τους μαθητές να ταξινομήσουν τα σχόλια σε δύο κατηγορίες. Σε αυτά με τα οποία συμφωνούν και αυτά με τα οποία διαφωνούν. Στη συνέχεια θα τους καλούσα να τεκμηριώσουν την ταξινόμησή τους, βασιζόμενοι στα ιστορικά στοιχεία που τους δίνει το ντοκιμαντέρ και στις ιστορικές τους γνώσεις. Θεωρώ ότι τέτοιου είδους ερωτήσεις βοηθούν τους μαθητές μας να διαμορφώσουν ένα υγιές *modus vivendi* και να περιθωριοποιήσουν ακραίες αντιλήψεις και ιδεολογίες, υπό τον όρο βέβαια ότι και οι δικές μας απαντήσεις/παρεμβάσεις στις απαντήσεις των μαθητών έχουν τον ίδιο στόχο.

Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

όλες οι παραπάνω προτάσεις μου είναι ασφαλώς **ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ**.

Τον πρώτο και τελευταίο λόγο έχετε εσείς, που γνωρίζετε καλύτερα από μένα τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών σας. Επιλέξτε τις ερωτήσεις ή τις

δραστηριότητες, που κρίνετε περισσότερο πρόσφορες για τους μαθητές σας, προωθήστε τις και κάντε στο τέλος την αυτοαξιολόγησή σας. Αναρωτηθείτε αν ανταποκρίθηκαν οι μαθητές σας και σε ποιο βαθμό στις δραστηριότητες και τις ασκήσεις που τους δώσατε. Ήταν τελικά το παραχθέν αποτέλεσμα ανάλογο των προσδοκιών σας; Αν όχι, πάρτε την αναγκαία ανατροφοδότηση από τους μαθητές σας, πειραματιστείτε και δοκιμάστε κάτι διαφορετικό. Η διδασκαλία δεν είναι στατική διαδικασία, μετασχηματίζεται και διαφοροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών μας.

Εύχομαι σε σας προσωπικά και τις οικογένειές σας **ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ και να προσέχετε την υγεία σας.**

Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ, ΚΛΑΔΟΥ ΠΕ02

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ